

Läsanvisningar till kursen 5B1102→5B1103.

Förkunskaper. Godkänd på kursen Differential- och integralkalkyl I, 5B1102.

Allmänt. 5B1103 = fördjupad och utvidgad 5B1102. I förhållande till 5B1102 lägger man i 5B1103 större vikt vid förståelsen av de teoretiska momenten som ingår i kursen. Detta återspeglas i tentamen där en del av uppgifterna är av teoretisk karaktär.

Viktiga moment del 1.

Funktionsbegreppet: graf av $f(x + a)$ och $f(ax)$ och liknande, sammansättning, inversfunktion, arcusfunktioner (grafer, triangelteknik).

Gränsvärden: –definition (enligt K3), ensidiga gränsvärden, aritmetiska lagar och olikheter, instängningsprincipen, speciella gränsvärden ($\sin x/x$, a^x/x^b , $x^a/\ln x$, $x^a \ln x$, $(1 + x)^{1/x}$), gränsvärdet av en talföljd.

Kontinuitet: höger- resp vänsterkontinuerlig, föreställning “kontinuerlig = lokalt sammanhängande”, sats elementär f kontinuerlig, sats om mellanvärden, sats om största och minsta värde. Rekommenderas att K3 läses parallellt med kapitel 3.

Derivator: ensidiga derivator, derivata som lutning och fart, sats deriverbar kontinuerlig, föreställning “deriverbar = sammanhängande och slät”, aritmetiska deriveringsregler, kedjeregler, derivering av inversf, differential, dy/dx som ett bråk.

Tillämpning av derivator: Rolles sats, differentialekvalens medelvärdesats, monotonitetssats, lokala och globala extrempunkter, olikheter, tangent och normal till funktionsgraf/parameterkurva (hastighet och fart), krökning.

Linjära differentialekvationer med konstanta koefficienter: Ekvationer av första och andra ordningen.

Integraler: Riemannsumma, föreställning “integral = generaliserad summa”, tolkning “integral = area”, sats kontinuerlig integrabel, integralkalkylens huvudsats, synsättet “integration = process omvänd till derivation”, räkneregler och olikheter, integralkalkylens medelvärdesats, sats om d/dx , integration av jämna/udda f , partiell integration, substitution, uppdelning i partialbråk, substitutioner vid $\sqrt{a \pm bx^2}$, substitution $\tan x/2$, generaliserade integraler.

Tillämpningar av integraler: Areor mellan funktionsgrafer, arear innanför parameterkurvor, båglängd av funktionsgrafer/parameterkurvor (föreställning “båglängd = $\int$ fart $\cdot$ väg”), rotationsvolym och rotationsareor för funktionsgrafer.

Taylorformel: Lagranges restterm, ordobegreppet och ordokalkyl, MacLaurinutvecklingar av e^x , $\sin x$, $\cos x$, $(1 + x)^a$, $\ln(1 + x)$, entydighetssats, MacLaurinutvecklingar och Taylorutvecklingar med ordorestterm, gränsvärden, feluppskattningar vid approximationer, asymptoter.

l'Hospitals regel (och Cauchys medelvärdesats).

Numeriska serier: Geometriska serier, sats om termer i en konvergent serie, sats om begränsade partialsummor, serier $1/n^a$ och deras konvergens (divergens) visat med hjälp av uppskattningar med $\int 1/x^a$, majorantprincipen, jämförelseprincipen, kvotkriterium, Leibniz' kriterium, sats om absolut konvergens.

Konvergens av generaliserade integraler: Majorantprincipen, jämförelseprincipen, sats om absolut konvergens.

Potensserier: Sats om konvergensmängden, sats om konvergensraden m.h.a. kvot, sats om derivering och integration, potensserier som MacLaurinserier.

Viktiga moment del 2.

Funktionsbegreppet: Exempel på $f: \mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}^m$, deras geometriska representation (graf, nivåkurva, nivåyta, vektorfält).

Topologiska grundbegrepp: Omgivning, inre p, yttre p, randp, öppen, slutet, begränsad, kompakt.

Gränsvärden och kontinuitet: –definition av gränsvärde, kontinuitet, sats elementär f kontinuerlig, kontinuerlig parameterkurva, sammanhängande mängd, sats om mellanvärden, sats om största och minsta värde.

Partiella derivator: Partiella derivator och deras tolkning, sats om blandade derivator.

Differentierbara funktioner: Föreställning "graf till en snäll $f(x,y)$ är lokalt $\approx$ ett plan = en konstant + en linjär funktion", differensformeln, differential, differentierbar $f(x,y)$ -funktion, tangentplan till dess graf, föreställning "snäll $f: \mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}^m$ är $\approx$ punkt + linjär funktion", differentierbar $\mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}^m$ -funktion, Jacobimatris, gradient.

Satser om differentierbara funktioner: differentierbar kontinuerlig, kontinuerliga derivator differentierbar, kedjeregeln, riktningsderivata, gradient som tillväxthastighet, gradient som normalvektor, transformationsräkning.

Implicita funktioner: Deras existens, inverser som ett specialfall av implicita funktioner.

Taylorformel: För $f(x,y)$ -funktioner, kort om $f(x,y,z)$ -funktioner, Lagranges restterm, ordrestterm, entydighetssatsen, gränsvärden, feluppskattningar vid approximationer.

Extremproblem: Lokala extrempunkter, nödvändigt villkor, tillräckligt villkor för $f(x,y)$, tillräckligt villkor (andra differential) för $f(x,y,z)$, globala extremvärden på kurvor/ytor, Lagranges multiplikator metod, globala extremvärden på kompakta/icke kompakta områden.

Dubbel- och trippelintegraler: $\iint$ över axelparallella rektanglar, $\iint$ över begränsade mängder, allmänna egenskaper, sats om iterationer i $\iint$, substitution i $\iint$, polära koordinater och deras användning vid beräkning av $\iint$, trippelintegraler, sats om iterationer i $\iiint$, substitution i $\iiint$, sfäriska och cylinderkoordinater och deras användning vid beräkning av $\iiint$, plana areor, volymer, areor av funktionsgrafer.

Generaliserade dubbelintegraler: Enkla områden där sats om iterationer kan användas. Sats om absolut konvergens.

Parameterkurvor i planet och rummet: Regulär (styckvis) kurva, tangent, hastighet fart, båglängd.

Ytor på parameterform: Regulära (lokalt) ytor, normalvektor, tangentplanet, area.

Linjeintegraler i planet: Linjeintegral med avseende på båglängd, linjeintegraler av vektorfält och deras beräkning genom övergång till enkelintegraler, Greens formel, konservativa fält, potentialfunktion, kriterier för konservativt fält, konservativt fält i ett enkelt sammanhängande område i planet, "lokalt" konservativa vektorfält.